

ende hante verstoppe aderen / waer upt terfonde
bloedt komt / ende dit meest dooz de swaerte des
steens. Dooz dese gaet ghemeynelyck een troubel /
ende swetrachtighe urine / die beteeckent een aen-
staende Nephritis.

Men de roode Urine volght ghemeynelyck de
wijnachtighe van couleure yeere ghelyck aen het
blaeuw roosjn / de welcke beteeckent dat het bloet
verbrandt word / ende in swarte galle berandert.

De groene urine beduydt de oberbloedighheyt
ende menghelinghe van de zee - groene galle / als
Prasium, ofte groene galle / als spaens - groen.

Maer de Venetische ofte blaeuwe urine / als
noek de loodt - verwighe / ten sy faken dat sy come
van wonden / ende slaeghen / beduydt de ober-
handt / ende menghelinghe van de melancholie /
ofte uptblusschinghe van de natuerelycke hitte.

De laetste van alle is de swerte urine / soo sy
hoort - come upt de groene / ofte roode urine / be-
teeckent een seer grooten brandt / ende dooz - men-
ghelinghe van swerte galle ; maer soo sy hoort -
komt upt de blaeuwe en loodt - verwighe / beduydt
de uptterste upt - blusschinghe der hitte. Dooz noch-
tans dese urine comt in een straffe ende langhe
seckte / ende in melancholie / ende dat die op den
dagh der crisis come / is tot welbaert van den
Siecken.

Wat men moet onderhouden om wel upt de Urine te oordeelen.

Een die upt de urine wel wilt oordeelen / moet
dese naerholghende saecken onderhouden. Een
eerst / dat de urine ontfanghen worde / die eerst
naer

haer den slaep uyt-ghewarert worde / ende als de
 concoctie der spijse nu is gheschiedt / ende die al-
 temael / want een deel alleene en kan alle de teec-
 kenen niet in-drycken. Ten tweeden dat den uri-
 nael schoone is / ende lanchtooygh / op dat de
 hypollasis niet ghestoozt en worde / stopt den uri-
 nael toe uyt de soune / uyt den windt / ende kou-
 de / op dat sy niet troubel en worde / ofte roe-
 laetse dits stille staen / op dat sy sonder eenige toer-
 ringhe mach neder-sitten / tot dat sy vercoelt is /
 maer nu bewaert die ober de ses uren niet / op dat-
 ter geene rozenpale in en come. Soo verre de sel-
 ve door crachte van de koude / ofte door haer eygen
 selve rouwe te stoken / ofte troubel te worden / door
 een klepule hute sinit die sonder toeringhe / op dat
 de hypollasis niet en vergaet. Ten derden wilsende
 de urine besien / dat dat niet en gheschiede in een te
 dancker plaetse / ofte te clare / ende met de stralen
 der soune door-sehen / ende dat de clarrigheyt des
 lichts liever van boven / dan van ter zijden den uri-
 nael verlichten. Ten vierden / maer dese saecken
 moeten inde urine gade gheslaghen worden / te we-
 ten de bloedtachtigheyt / door-schijnentheyt / ende
 puerheyt / de quantiteyt / verwe / reucke / ende dat-
 ter in begrepen wordt / inde welke alle bediedenisse
 vande inwendighe ghestokenisse ghelegghen is / soo
 die natuerelike / als die teghen nature zijn want
 de urine wordt brandert / soo door inghenomen
 saecken / soo door ghebraken der meren / ende blaese
 / als der aderen ende andere deelen des li-
 chaems : want aldus door dyp oorsaecken worden
 de bekende qualiteyten in de urine in-ghedruckt /
 onnaerighen danck naemtelijck van dunne wit-
 te wijn / ofte water die de urine overbloedighen
 uyt-dryuen / ende die seer dunne ende raetw / de
 welke / om dat sy niet langhe in het lichaem
 C 2

blijven / en konnen de trecken in de urine niet in-drukken. Oock sommighe saecken oock werntigh ghebruyck / verwoen de urine / Casia, Saffraen / Rhabarbarum, Sena, Rubiatinctorum : andere saecken gheben de urine een ander reucke / als Loock / Asperges / termentijn / soo dat-men upt dese urinen gheen secker oordeel der siekten en kan gheben.

Corte Maniere om eenich- sinds uyt de couleuren der urine de ghesteltenisse des lichaems te oordeelen.

A Enghestien dat het nu bykans de maniere is ghetworden / datter sommighe alleen dooz het besien der urine / in het af-waesen der siekten / als Waer-segghers beel weten te booz-segghen : Soo daer jemandt dit wilt naer-bolghen / dooz de glorierte ghedreben / en begeerte van ghewin / dat hy hoop-wijse verhaelt / welck hy eerst inde urine heeft bemerckt. Want dooz den om-loop / ende menichte der woorden / wordt den sin der sotten verdoert. Soo is dan een witte / ofte stroo-geele dunne urine worde boozt-ghebrucht / seght dat de maeghe / ende leber boven maeten is vercoord / datter een walghe is der wijse / ende gheen appetijt / dat de maeghe naer den eten ghespauwen worde / ende wre doot / datter veele ende supre optwozpinghen zijn / datter veel winden het lichaem doozloopen / ende datter ghemeynelijk een coude worde gheboelt / dat het hoost swaer is / ende dat het heel lichaem als sonder kracht zijnde quelt / dat hy in eten hem ontgaen heeft / ende in honde djanc-

ken